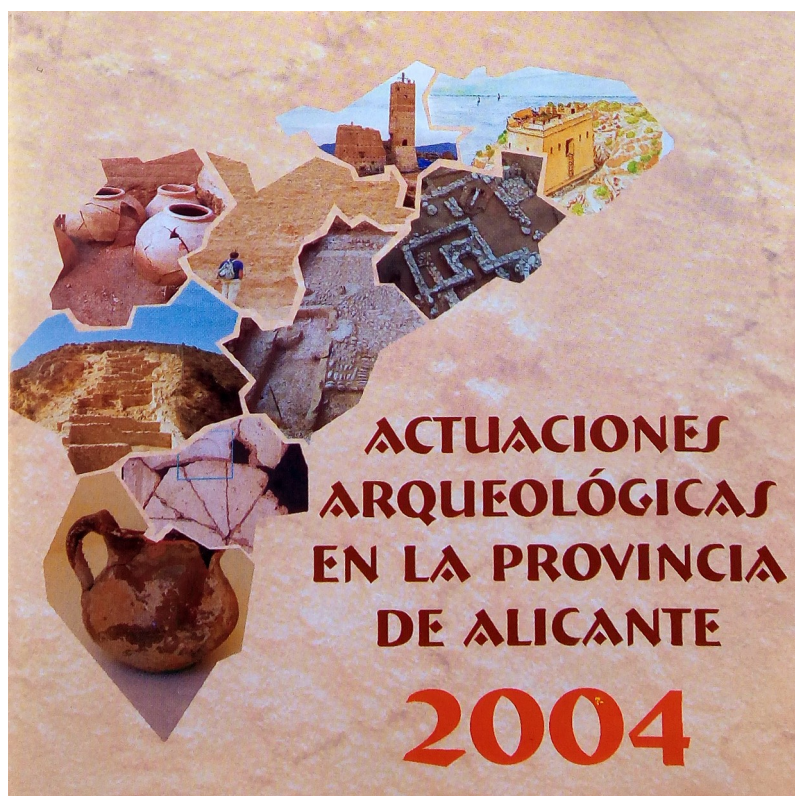

Carrer Colom, 42 (Dénia)
Pere Joan Roselló Sendra

Publicación digital

Actuaciones arqueológicas en la provincia de Alicante. 2004

Editor

Fernando E. Tendero Fernández
Sección de Arqueología del Ilustre Colegio Oficial de Doctores y Licenciados
en Filosofía y Letras y en Ciencias de Alicante

Año de la edición: 2007

Depósito legal: A-980-2006

Nom de la intervenció:	Carrer Colom, 42
Municipi:	Dénia
Comarca:	La Marina Alta
Directors:	Pere Joan Roselló Sendra i Maria Assumpció Sentí Ribes
Equip tècnic:	—
Autor del article:	Pere Joan Roselló Sendra
Promotora:	Luisa Moll Far
Autorització:	2004/0306-A
Data de l'actuació:	14/05/2004 – 25/06/2004
Coordenades localització:	Nucli urbà
Període cultural:	Islàmic
Material dipositat:	Museu Arqueològic de la Ciutat de Dénia
Tipus d'intervenció:	Excavació de salvament

INTRODUCCIÓ

Entre els dies 14 de maig i el 25 juny de 2004 es realitzà l'excavació en extensió al solar ubicat al número 42 del carrer Colom de Dénia. Va comptar amb l'ajut de tres peons d'arqueologia i la direcció dels arqueòlegs Pere Roselló Sendra i Mª Assumpció Sentí Ribes, sufragats per la propietat del solar i sota la supervisió del Servei Municipal d'Arqueologia del M. I. Ajuntament de Dénia.

L'excavació arqueològica ha permès la documentació d'estructures i nivells d'habitació que abasten una cronologia dels segles XII i XIII, així com de finals del segle XIX - principis del XX. El substrat de base on s'hi assenten les unitats estratigràfiques diferenciades correspon a una terra argilosa avui anegada pel nivell freàtic del subsòl.

La seqüència estratigràfica ha documentat dues fases d'ocupació de la parcel·la, les dues corresponents a eixamples ben documentades en la història urbanística de la ciutat.

ÈPOCA CONTEMPORÀNIA

L'actual solar és la conseqüència de la demolició d'un edifici construït entre finals del segle XIX i principis del XX. Es tractava d'una casa d'uns 85 m², amb dues plantes i un pati situat a la part del darrere.

D'aquesta casa són les unitats estratigràfiques següents: els fonaments, UE 26, UE 27, UE 28, UE 29, UE 30 i UE 78; els pous cecs, UE 31 i UE 32; les rases, UE 7, UE 9, UE 81, i els reblits, UE 10, UE 23 i UE 24; i finalment la UE 1, que és l'estrat superficial a partir del que es comença el procés estratigràfic. La resta d'unitats estratigràfiques correspon a l'època islàmica.

Quan es construeix aquesta casa, es produeixen dos destruccions significatives sobre el nivell islàmic, les rases UE 7 i UE 9, que destrueixen paviments i murs, i barregen materials en bossades (UE 10, UE 23 i, sobre tot, UE 24). A més, el mur de fonament central, UE 26, divideix per la meitat el solar i per la seua consistència i profunditat no s'ha eliminat.

Respecte als pous, un reaprofitava un pou d'època islàmica (UE 25), i l'altre es situa sobre un mur islàmic, destruint-lo.

ÈPOCA ISLÀMICA

La seqüència cronològica del jaciment és relativament curta, i tenim tant el nivell de preparació i construcció, cap al segle XII, com el de destrucció, datat c. 1244.

Tan sols es pot considerar una sola fase islàmica, encara que diferents reformes en els paviments i lliscats de les parets suposen una major precisió per a la cronologia.

La preparació, tant dels carrers com de les cases, presenta un condicionament de la terra amb argila i calç, i damunt una capa d'arena que té funcions aïllants per a la humitat. Per damunt s'aboca una gran capa de terra d'escombreria, amb gran quantitat de ceràmiques de cronologia taifal, i on destaquen motius decoratius en verd i manganès.

Dintre de l'homogeneïtat de la reduïda època del jaciment, les fàbriques dels murs són molt similars. Bàsicament, es tracta de murs amb basament de maçoneria irregular travada amb argila i un alçat de tapial, que de vegades l'hem documentat gràcies al lluit.

Només existeixen dues excepcions, el mur UE 33, en la casa II, i el mur UE 35, que talla l'anterior. El mur UE 33 conserva el basament, de maçoneria amb filades regulars, ben alineades, travades amb morter d'argila i calç. D'altra banda, el mur UE 35 només és una línia de carreus de tosca travats amb argila.

Respecte als paviments, l'excavació ha documentat només paviments de terra xafada barrejada amb calç per a endurir-la. De gran qualitat és el paviment últim de l'habitació I de la casa I, molt resistent, i que accedia al pati per un llindar de rajoles.

En el cas del pati de la casa I, s'ha de destacar la preparació de còdols i fragments ceràmics que es relacionen en la filtració de l'aigua, així com l'andana de l'últim moment, formada per grans blocs de pedra arenisca local allisats en la seva cara superior.

Dins d'aquest apartat hem de diferenciar els elements principals que s'han excavat: la casa I, la casa II i els vials.

INTERPRETACIÓ

El procés d'excavació ha proporcionat una limitada seqüència estratigràfica que s'interpreta dins l'època final de la medina islàmica de Daniya, però també dins l'eixampla de la Dénia de finals del segle XIX que s'obri cap al port i l'estació de tren.

Dins l'eixampla de la medina islàmica, els materials emprats per a la preparació, tant de les cases com dels carrers, ens donen cronologies del segle XI, però es tracta de material reaprofitat d'escombreries traslladades des de la medina que tancava la muralla del actual carrer Marqués de Campos.

Els materials, ceràmics i metàl·lics, estan perfectament inclosos dins l'aixovar domèstic de les cases del segle XII i XIII, tant la vaixel·la de taula com la de cuina, encara que no s'han pogut diferenciar els usos de les estàncies. La presència, però, d'abundants fragments de cadufos en l'habitació V de la casa I ens indica que a prop, tal volta al pati, hi havia una sénia que ha quedat fora de la zona excavada. També són significatius tres "trespeus", que sense més materials de terrisser no poden significar cap funció industrial.

El material aportat en les cases islàmiques presenta una cronologia dels segles XII i XIII, i es troba en relació amb les produccions dels alfars deniers d'aquesta època.

Dins d'aquesta cronologia trobem, en la casa I, una superposició de paviments i lluits, però que no afecta l'estructura ni l'organització de l'immoble, mentre que en la casa II pareix ser que l'habitació I s'afegeix a la II en un segon moment.

Per a finalitzar, el nivell d'enderroc de les cases ens mostra l'extracció o espoli de les portes de la casa I i l'accés de l'habitació I al pati. Pareix que es tractava d'elements amb cert valor i podrien ser reutilitzats en època feudal, quan Jaume II ordena traslladar la població a l'albacar del castell.

Vista zenital de l'excavació

Vista general de l'excavació